

Alexander
 Fratr̄is Jacobi philippi Bergomensis ordinis fratrum Premitarū dñi Aug.
 in omnimoda historia nouissime p̄gesta. De italicis vr̄ibus maxime: alijq; com-
 plurimis Liber sextus feliciter incipit.

Anglorum regum procurus vsq; ad Breni Gallozum ducis tempora.

Uniuersorū regum tempora ge

staq; ac noīa a primis mūdi regib⁹ vsq; nunc locis suis a no-
 bis p̄ viribus diligenter percurſa ad partē Breni gallozū
 ducis conditoris nostri: quam iamdiu in manibus h̄e de-
 siderauimus dei gr̄a ventū ē. Is plane vt oēs historici testā-
 tur oīum fere cisalpinaz vr̄biū aut auctor aut p̄ditōz fuit.

Itcirco cū ex industria anglicos reges omiserim⁹ p̄sonum
 ad lectōis voluptatē videt: a primo Bruto rege vsq; nūc eoz noīa repetere: vt lū-
 bardi n̄i sue originis initiū ⁊ p̄curſū p̄discat. Prim⁹ igit̄ angloz rex Brutus Enee
 p̄nepos fuit a quo (vt dixim⁹) britāniā isula dicta est. Post quē secundus Loebri-
 nus eius filius qui tandem in bello sagitta percussus occubuit. Dedan eius filius
 tertius rex successit. Inde quartus Henricus eius filius vir pessimus impe-
 rauit qui tyrannides ⁊ cedes multas exercuit. Post quē quintus Embrancus qui
 multas vr̄bes cōdidit: quiq; viginti filios ac triginta filias genuit. Quas oēs Sil-
 uio quarto albanoz regi transiisit albanis m̄rimonio iungēdas: cū eas Latini ac
 Sabini aspernati ēent. Sic quoq; post Brutum primus i Gallias classem p̄duxit.
 Brutus at̄ secundus eius filius huic sextus successit. Reliqui v̄o decē ⁊ nouē fratres
 Siluio p̄dicto auxiliare Germaniā oēm p̄quisiere. Post hūc Brutū septimus ipe-
 rauit Leil: qui vr̄bē ex suo noīe p̄didit. Octauus Bladuol i perauit q̄ p̄ecromātiā
 primus anglos docuit. Post quē non⁹ Leir rex ei⁹ filius regnauit: q̄ ⁊ ipse nonnul-
 las extruxit vr̄bes: tresq; filias genuit: qb⁹ m̄rimonio copulatis a duob⁹ ex ip̄is ge-
 nerib⁹ regno pulsus ē. Uex mox Agampi regis Gallie cui teritiā ei⁹ filiā idotatam
 tradiderat: auxilio i regnū restituit⁹ ē. Ideo idotata (inquā) q̄ p̄i filias iterrogāti
 que illaz ip̄m diligeret? Respōderat. Quantū h̄es tātū vales: ⁊ tantum te diligo.
 Quibus v̄bis p̄mor⁹ p̄i illā regno p̄no exheredauerat: ⁊ sorores adulantes regni
 heredes oīo p̄sternerat: a quibus postea deieci⁹ ē. Dortuo autē p̄e v̄ltima earum
 decimo loco successit. Post quā soroz filij regnū adepti sunt. Unus autē: cui Ho-
 dagius nomē erat germano pulso: v̄ndecimo loco. 33. anis regnauit: cuius tpe roma
 p̄dita ē. Laualla eius filij huic duodecim⁹ rex successit. Quo regnate trib⁹ diebus
 in regno sanguinē pluit. Post hūc Barganus filius. 13. successit. Deide quartus de-
 cimus Siluius. Post quē quintus decimus Iago Bargani nepos: Cui successit. 16.
 Caminarcus Siluij filius. Post quē. 17. Hodorbucho. Decimus octauus Protex
 qui ferētē fr̄e suo perempto ⁊ Suardo Francoz rege fr̄is sui auxiliario superato:
 ipse quoq; demū peremptus ē. Regno deide p̄ multa tpa vacante: ⁊ p̄ quiq; reges
 m̄iz i modū lacerato. Tandē Bonucius Eleotifis filius regnū pacifice obrinuit
 q̄ ē p̄festim corona aurea sibi ip̄osita leges multitas edidit: ⁊ celeberrimū tēpluz
 Cōcordie struxit: i quo postmodū āno. 40. regni sui mortuus sepelire se fecit. Sic
 aut̄ duos Belgiū ⁊ Brenū post se reliquit filios: Cui Belgius primogenitus vige-
 simus rex successit: ⁊ leges celebres p̄posuit: quas iā Aloredus rex ediderat: vr̄bē
 q; ac turris ppulchrā p̄didit. Brenus at̄ natus minor vir bello strenuus ac ferox: sed
 liberalis Horchaubriā vsq; Cathenesiā regionē igēti virtute obtinuit. S; haud
 multo post idē pulsus ad Segitiū auxilium postulatū accessit. Et q; indigenis
 munificētissimū se exhibuit mortuo Legino Alogobzū regē in regnū successit du-
 cta eius filia vxore. Et quā Alogrobibus comitē ac munificētissimū: precipueq; in
 dādīs lautissimis cibis p̄fusissimū se exhibuit nulli aditū denegās. Breni innume-
 ros bello sibi ademit populos: quoz auxilio finitimos regulos debellās: regnoz oē
 in suam redegit potestatem ac non multo post contra Belgiū Germanū regem ex-
 peditionem fecit. S; interuentu m̄is inter se statim cōposuere. Et firmata pace

Alexander

Barrudum filium Belgius loco suo regnare fecit. Quib⁹ ex sententia gestis Brenus et Belgius cum innumerabili multitudie: quod est terra illa quos genuerat, capere non poterat pro multitudie: ad nouas querendas sedes: siue glie cupiditate pellecti siue ut alij voluit ad itestina bella vitanda ducti: siue ut alij affirmat vini dulcedine ab Italia allecti: aut alio quouis modo ducti in Italia cum vxoribus et liberis et trecetis hominum milibus (ut Justinus in 34. epith. li. h3) se transfulerunt. Et pro circa Eridani oram ubi insubres Galli et Tusci vicatim habitabant sese infundentes: vrbes nonnullas de quibus (et alijs multis) mox dicemus, perdere aut istaurare seu ampliare pulsos inde veteribus incolis ceperunt.

4885

Brenus igitur conditor noster maximus et excellentissimus rei bellice ductor et Senonesium galloz dux Donuchri angloz regis filius. in Assueri persarum regis anno et Olympiade. 97. ac iudaice captiuitatis septimo supra ducesimum anno cum exercitu trecetorum milium Galloz relicto proprio solo Italiam venit: et expulsis veteribus tuscis: eorumque vrbes occupatis (multarum vrbiu Polystrate ac Justino restibus) fundamenta iecit: quod de numero Papia: Bergomum: et alie) ut mox dicemus) fuere: Ibiq; presidio et operarijs relictis romanam versus cum exercitu tendens: oia sibi et formidie et ferro aperuit. In Etruriam atque perueniens contra Tuscos ac Romanos Senesim urbem penibus valitudinarijsq; et armatis (ut Polystrates in sexto h3) extruxit. Inde ad Romanorum experiendam virtutem romanam profectus est. Ad quam puenientes incredibili furore vrbes ceperunt: et crudeliter in modum direpta: igniq; exustas ad capitoliu peruenierunt: ipsumque et cepisset nisi. D. Danilis virtus obstitisset. Vex soluta obsidione galli inde cum ingenti pecunia recedentes Camillus eos isecutus: et pecuniam abstulit: et fusis fugatisq; priam ab hostibus deperditam recuperavit. Quia victoria in vrbe cum triumpho rediens secundus Romulus iter iocos militares appellat⁹ est. Verum post recuperatam a Camillo urbem et Galli in regione eadem non icruenta cum romanis habuere certamina. Que tamen (Livio teste) breuiori tempore spatio pro ceteris romanoz profecta referuntur: cum firma intercesserit inter ipsos pax. Brenus autem multis in Italia ad pendendas et in statradas ciuitates dimissis: cum multo milite Assiam intravit: illaq; velut examina apu repleuit. Tantusque terror: Gallici nois ibi fuit: ut lacessiti reges pacem igitur pecuniam mercarentur. Ptolemeus vero Macedonie rex ausus illis occurrere: victus et multis vulneribus sauci captus est. tandem eius caput amputatum est: ac ad terrorem hostium circumlatum fuit tota acie lancee affixum. Nec multo post nemine prohibente vniuersam Macedoniam vastauere: et spoliatis hominibus et deoz templis spoliare aggressi sunt. Sed dum Apollinis edem apud Delphos spoliare ceperunt partim terremoto obruti: partim gradie et frigore dissipati: reliq; ab accolis vsq; ad internitionem ceciderunt. Brenus autem eo impetio vulneratus: cum dolore ferre non posset pugione vitam finivit. Quo mortuo Galloz relique nonnulla asianoz loca postmodum occuparunt: et ibidem permanserunt. Quam ab ipsis Gallis Gallatia: et Gallogrecia dicte fuere. Ad quos postmodum illa extat Pauli apostoli epistola ad Galatas.

Mediolanum igitur citas potentissima totius Cisalpine Gallie Metropolis et vrbiu ceterarum nostrarum imperate Assuero persarum rege anno mundi. 4840. et ante christi aduentum 359. a Gallis senonesibus non condita (ut multi astruere volunt) sed aucta et istaurata fuit. Ea enim Iosue hebreoz iudicis tempore a dignissimis auctoribus proprio condita fuisse memorie proditum est. Nec certe credendum est ut tam ferax tanque opulenta regio vsq; ad Senonesium Galloz tempore sine vrbe extiterit. Cum Hostifredus viterbiensis episcopus et Beccius Auxoni⁹ vir illustris in catalogo nobilium citatum velint ipsam et Troianoz temporibus clarissimam fuisse. Nam et Sicambri Germanie populi a Sicabria Priami sorore dicti Troia euersa Samsonis iudicis temporibus occupatis Ungarie et Suevie ac Huarie prouincijs: Italiam tandem maximo impetu intrantes Aquilegiam et reliquas vrbes comprehenderunt. Mediolanum autem versus hostili auxilio dirigentes Iulium insubrem regem omnium habuerunt: cum quo pace profecta adeo pacis federa percussere: ut Sicambri et Mediolanenses (sicut Charinus in cronica habet) vnus populus et vnum efficeretur regnum. Propterea Hostifredus viterbiensis episcopus dixit. Nunc Mediolanos socios habuere sicambri. Viribus illorum sus-

Alexander
 fulti pluribus annis. Tunc **Brixianorum** preripere solum. Progenies **Priami** li-
 gurū capit vndiq; plana. Amodo montana satagunt captare cumana. Hanc itaq;
 regiā urbem multis vicibus euersam: multisq; noibus appellatā inuenim⁹. Tempo-
 re eim **Tole** iudicis israel maximo arsit incendio. Undeq; ante famosam **Troie** de-
 structionē. qñ. f. **Laomedon** rex fuit interfectus a quodā **Palade** Troiano capta
 ac dissipata fuit: et **Belonesi** **Ambigati** **Bitozionēsis** galliarum principis vsq; tpa
 deserta ferme et inhabitata extitit qui eo cum isubribus alijsq; gentibus ex **Ballia**
 perueniēs sedem locauit et **Seprium** vicum condidit. Instructa aliquantisper du-
 cētis ferme annis vsq; ad **Vrenum** hunc haud citas magna fuit. Nus voladuentu
 mirum i modum auctaz et instructam fuisse stat. Et cum antea **Subria** et **Deso-**
pia et pucentia atq; **Alba** dicta fuerit nunc omissis antiquis noibus **Mediolanū**
 appellata ē q; multoz annū circūdata sit. Hec autēz vrbs: vt **Linus** li. 20. tradit
 ante christi natiuitatē. 232. ab vrbe aut condita. 460. anno in deditiōem romano-
 rum primum venit. Ubi postmodum **Dagonem** **Annibalis** fratrem eam occu-
 pantem superatum vulnerauerunt. S; postea **Amilcaris** peni suafione ducta **Ro-**
manis rebellauit: ad quā cū exercitu romani venientes **Amilcarem** cū triginta sex
 milibus peni et mediolanensibus interfecerunt. Capta deinde (vt **Drosius** et **Li-**
uius 31. li. b3) a **Claudio**. **M.** et de ea triumphato per ānos ferme quingētos pac-
 cata adeo creuit: vt secunda roma cognominata sit: et ibi principes romani quoad
 per occupationes licuit inhabitarent: et ppter ea nulli vnq; subesse didicit. **Pacte-**
nus at (nec ēt modernis temporibus secus) quinquaginta milia equestris ordinis
 viroz i bello emisisse stat. Emporiū certe totius **lūbardie** semper fuit: et agruz vni-
 uersum i omni bonitate feracissimum habet. **Eam** **Herculeus** **Maximianus** iter
 ceteros principes menib⁹ et templo exornauit. Nā eidē muz secundū adiecit: et vr-
 bē amplificauit: et ex suo noie **Herculeā** appellauit i honorēq; **Herculis** **Phanum**
 celeberrimū struxit quod nūc diuo **Laurentio** extat dedicatum. In huius vero di-
 gnissime vrbs lande diuus **Garnabas** ap̄lus ut ex eius historia bēmus: inquit.
 Perueni duobus discipulis meis **Baio**. f. et **Anathalone** ad ciuitatem mediolanā
 que post romanam arcem famosissima habebatur: partiq; decore sublimis. Post
 eam vero tam diurnam felicitatem primas molestias tempore **Ambrosij** episcopi
 ab **Arrianis**. Unde paulopost **Atvilla** **Forbozum** rex illam diruit: et paulopost
 instructa parum quieuit. **Longobardi** vero etiam multis molestiss et oppres-
 sionibus eam agitauere. Priuatis deniq; regno **Longobardis** **Mediolanum** per
 annos trecentos sexaginta sub italie regib⁹ et uiccomitib⁹ (ut suo loco dicem⁹) plu-
 rimū floruit nec ulla molestias sustinuit donec **Federicus** **barbarossa** eā solo eq-
 uit: quam tñ **Mediolanēsis** ab **Alexandro** pontifice romano: et ab iperatore gre-
 coz atq; a **Parmensib⁹**: **Placētinis** et alijs citatib⁹ adiuti reperitam p̄tiam tanto
 reedificauerunt aioz ardore: ut intra triennium ditior: populoz frequentior nec
 nō et potentior solito facta videret. Dominabat enim tunc **Bualuagn⁹** vicecomes
 vir isignis et patrie pater appellatus. Quo sine liberis defuncto **Mediolanēsiūm**
 res per communia suffragia per cētum et eo amplius ānos acta ē. Quo tpe mirabi-
 le ēt incrementum hūit. adeo vt nisi ciuilia bella **Turrianoz** et vicecomitum obsti-
 tissent totius **lūbardie** potita fuisset. Porro ciuitas hec quantum templorum ma-
 gnitudine regalium domozum amplitudine: clarissimarum edium nobilitate et vi-
 corum probitate: necnō et omnium artiu; bonitate floruerit: nostraz etate floreat:
 cum potentissimozum domozum ducalem maiestati obsequentium: tam vtri-
 usq; sexus contubernium religiosozum inhabitantium: ac carberua huius vrbs
 equestris ordinis virozum ac doctorum necnon et armorum pannozumq; et omni-
 fariam vestimentozum fabrica et mercatura ipsa declarant. Hinc robur militare
 et equitum multitudo educitur. hic eximij i quacunq; re artifices sunt. Cuius qui-
 dem vrbs adornande dignissimus princeps **Franciscus** **Sphortia** qui in ea an-
 nis quatuordecim principatum tenuit accuratissimam diligentiam egit: cum (vt
 ita dixerim) veteres principes eius pulchritudinem contempserint. Is nanq; p̄i-
 cept pulcherrimum nauile p̄quod ex mediterraneis in vrbe necessaria deuebantur

Alexander

adduxit ex abduca ex quo ciuitas non modicam suscipit utilitatē. Aliud antea **P**lippiducis opere ex ticino simile deducebatur. Castellum superbissimum in ea a fundamentis extruxit: quod p̄ dignitate et fortitudine inter mundi mirabilia merito connumerari potest. Hospitale quoq; toto orbe celeberrimum in ea edificauit: et templum illud beate virginī **M**arie dicatum indicibili impensa anno salutis nre 1338: incubatum suo opere magnum accepit incrementum. Urbis vias ac vicos om̄is cum antea cenosi forent diligentissime strauit: et alijs innumerabilib; ornamentis et p̄clarissimis insignibus regius idem princeps urbem exornauit: utpote pulcherrimis templis: monasterijs: palatijs: porticibus: hortis: nemoribus et aqueductibus et alijs que enumerare longū esset. Unde et pre multitudinem pp̄loꝝ et diuitiarū copia secūda roma iure vocari potest. In mediolanensi agro extat **M**odoetia oppidum sane urbis magnitudinem pre se ferēs antiqua longobardoz principū sedes vbi est basilica beati **J**oānis baptiste ac palatiū superbissimum quod **T**eodelinda regina extruxit. H; et idem ager (preter reliquos) duos lacus. **G**erbanus. s. ex quo **T**icinus procedit: et vtilum ex quo **L**ambzus effluit: baud longe ab vrbe de hūis qui totum in circuitu irrigat agrum. **M**ediolanēses a **B**arnaba ap̄lo euangelium cbristi primo susceperūt. **C**ui paulopost successit diuus **A**mbrosius irrefragabilis doctor. **A** quo sanctus **A**ugustinus doctor et ipse excellentissimus in hac vrbe ad **C**hristi fidem conuersus ē. In mediolanensi vrbe **M**azarus et **C**elins: **S**eruasi-
us et **P**rotasius: aliq; nōnulli glorioso martyrio coronati sunt. **C**ōpiures deinde sanctissimi ac doctissimi p̄fessores: necnō et virgines in ea claruere. **A**lexander secū-
dus et **U**rbanus tertius ex nobili **T**ribelloꝝ gēte: ac **C**elestinus quartus pontifices ro-
mani: et **C**arus. 13. romanoz imperatoꝝ: q̄ **D**ioclitianū p̄cesserat (vt **F**irmus **S**atur-
ninus dicit) **M**ediolanēses fuere. **V**enit preterea hec vrbs **H**elypādū: **O**ritum:
Bualuagnū: vicecomites: qui preclara gessere facinora. In disciplina autem inqu-
rere operosissimū eēt. **E**x clarioribus vō **S**tatus **C**ecilius comediaꝝ scriptor: hic
emerfit. **E**x n̄is aut̄ habuit **B**acium ep̄m sanctissimum ac sciētia p̄ditum quē **E**re-
go. i. **D**ialogoz libris meminit: et **H**eltrandū **T**urrianū ordinis minorū generalē do-
ctozē. **A**ntonium **R**audensem quoz nōnulla extant opera. **A**ndream de bilis no-
stri ordinis vitz sciētia et ope diuinū: q̄ et ip̄e m̄lta scripsit. **S**3 et **S**ignozolū et **O**ber-
tum de ortoz: ac **C**hristophozum **C**astelloneuz iuriconsultoz sua etate principes.
ornauit et ciuitatē **J**oānes de **M**arliano precipu; medicus et **J**oseph biprius secula-
rib; litteris apprime eruditus: de quib; oibus locis suis dicemus.

Papie **C**isalpine gallie urbis **A**ssueri persaz regis temporibus et gallis **S**enonen-
sib; (**P**aulo longobardoz histoꝝ. i. secūdo testate) fundamēta iacta sunt. **V**ex lōge
an̄ subres galli vicatiz locū habitauere. **H**ec eiz i marginib; **T**icini flumis ex **G**er-
bano lacu effluētis (quē lapideo pōte pulcherrimo trabicif) sita est: et a **T**icino flu-
mine **T**icinum appellat: vbi insignis **S**cipionis d̄ **A**nnibale victoria extitit. **E**az
postea ob litum et acris salubritatez: amenitatezq; **O**strogotoꝝ: deinde longobar-
dorum reges libenter incoluerunt: apud quam et multa preclare gesta (vt infra di-
cemus) eam illustrauerunt. **E**t propterea cū mediolano magnitudine: facie: antiq-
tate: ac dignitate diu contendit. **V**erum nunc **M**ediolanum plurimū excellit: am-
be tñ et nūc et olim clare illustresq; fuere. **H**anc aliqui **A**tilla **H**unoz rex cū reliq; **U**-
rbibus cepit: diripuit ac vastauit: et paulopost instauratam etiam **O**doacer **T**ru-
loꝝ rex crudeliter cum multa hoīum cede spoliavit. **I**bi tūc tanta fuit ciuiū ro-
manoz cedes: quanta vñq; alibi post commissa fuit: post exactos longobardoz
reges **U**ngari **S**alodo duce urbem hanc diu obsessam et captam ferro igniq; pe-
nitus vastarunt. **E**ius postea exornande urbis pre ceteris **J**oannes **S**aleaci; ma-
ria vicecomes primus mediolanensium dux multam adhibuit diligentiam. **N**am
post multa ibidem accuratissime fabricata castellum magnificentissimum re-
gio apparatu cum amplissima bibliotheca (veluti doctissimus) struxit: ciuitati-
q; gymnasium dedicauit: et iuxta castellum ingentez lucuz muris cinxit. **I**n quo fe-
raz viuaria et pulcherrimas venatiōes p̄stituit. **I**n cuius medio superbissimū mona-
steriū ordini **C**arthusiensiū cū ei; sepulchro igenti impensa fabricavit. **L**uci ipsius

Alexander

ambitus est cētum et viginti stadiorum. In hac vrbe multa sanctorum corpora ab **A**ristulpho rege a Roma delata: quibus et sacella edificauerat et monasteria virginum: vbi et filias dedicauit summa deuotione venerant: sed precipuo honore sanctissimi doctoris **A**ugustini reliquie (a **L**uitprādo e **S**ardinia allate) cultu et religione venerantur. Nam et sepulchrum ex candidissimo marmore eisdē sanctissimis reliquijs ab ordine nostro mira celeritate structum est: quod etiam aspectū quendam pulcherrimum prebet. **V**enit autem multos preclaros viros: sed qui sanctitate et disciplinis precipue excelluerūt. **S**yrus eius vrbis episcopus doctrina et sanctitate laudatissimus. **E**nodius poeta eloquentissimus. **D**anyanus etiam ipsius vrbis episcopus: cuius littere in sexta **S**ynodo plurimum valere. **H**abuit et **J**oannem. xix. pontificem **R**omanum. **H**abuit et etate quasi nostra **A**ntonium **B**uaynerum medicum sua etate celeberrimum: qui in curis medicinalibus multa composuit. **E**t **C**atonem sacrum: et **S**ilanuz nigrum civili deditos: viri et bonarum artium studijs ornatos. **H**inc etiam **J**oannes **R**ochus nostri ordinis instaurator et doctor emerfit. vir acris ingenij et declamator: sua etate precipuus. **C**um autem huius vrbis episcopatus magna et diuturna inter episcopum **P**apiensem: et archiepiscopū mediolanensem fuisset contentio: tempore **C**onstantini pontificis romani declaratum fuit: vt tantummodo romane sedi: et non archiepiscopo obtemperaret: eiq; palio et cruce vti liceret. **Q**uo postmodum **A**lexander tertius tempore **F**ederici barrosse priuauit.

Comum vrbem vetustam (a qua comenses populi) a gallis senonēsis in margine **A**arij lacu condita **J**ustinus affirmat. **P**linius autē eiusdē vrbis ciuis dicit **C**omū et **B**ergomum orobiorum stirpis fuisse: quam gentem (a **C**atone ignoratam) **C**ornelius **A**lexander dixit fuisse montanam. **H**ec vrbs quam nunc habemus instar cancri edificata est. **U**rbis corpus in similitudinem corporis cancri est: et hoc muris circuncingitur. **G**auda vero cancri suburbium porte turtis dicitur. **D**uo autem alia suburbia: videlicet de vico: et de curignolia brachia cancri referuntur. **H**anc huiusmodi forme **H**eliprandus vicecomes tempore **C**onradi primi imperatoris: cum antiquam penitus euertisset: edificauit. **E**am antiquissimam conditam **R**ebecij incumbentes postmodum (vt **S**trabo inquit) vastauerunt. **S**ed **P**ompeius magni **P**ompei pater ibidem colonos restituit. **E**t deinde. **C**. **S**cipio tria milia super adiecit: e quibus nonnulli fuere greci: qui licet ibi domicilium non habuerint: oppido tamen nomen reliquerunt: **C**omum **C**omum appellantes: quam postea **S**ordi vastauerunt. **D**einde **H**eliprandus vicecomes: siue **A**nselmus archiepiscopus de pusterla familia nobili anno domini. itz. adeo funditus euertit: vt vix hac etate pristina vrbis vestigium seruet. **H**uic vrbi diuus **A**mbrosius episcopum dedit: eumq; spiritualium ac temporalium episcopum ac comitem instituit. **Q**ue plane ciuitas tamen si propter agri malignitatem parum suscipiat alimentorum: viroz tamen solertia: qui mercaturam exercent: domorum pulchritudine: monasteriorū tam mulierū q̄ virozum multitudine: necnon et tēploꝝ pulchritudine: artificumq; abūdātia inter insignes vrbes merito numerari pōt. **E**ius ager magnus: s; vbiq; mōtuosus: et vallibus plenus ē. **V**erū vinetis et oliuetis natura cultus: leberum ad decoquendos cibos pulcherrimas habet fodinas: q nec alibi effodiunt. **L**ongobardorum preterea tradūt historie in lacu lario insulam eē: in qua **C**omacina ciuitas erat: et ab ipa insula appellata: vbi **A**lspandus longobardoz rex speciale presidium habuit: et multas ibidē dinitias pseruauit: ad quā etiam **C**odipertus ipsius gentis rex pfugit: que vrbs anno salutis nostre. 700. vastata fuit: postea aliquātisper instaurata a comensibus demum anno. **A**dclviii. penitus euersa: et nunq̄ instaurata. **E**a insula a **C**omo. is. milibus passuum distare dicitur: de qua **C**assiodorus in epistolis meminit. **I**n hac vrbe nobilis ciuis **J**ulia virgo. p. **C**hristi nome post varia tormēta et prelia: qbus cū diabolo pfixerit: at capitis obrūcatione martyriū sumpsit. **H**inc excellētes viri fuere. **A**bundius ipi vrbis episcop⁹ doctrina et sanctitate clarissimus. **P**linius secundus historie: q nāles scripsit historias **L**ecili⁹ poeta sicut

Alexander

Catullus videtur innuere. Bonus stupa ordinis eremitarum sancti Augustini: qui in diuinis nonnulla composuit. Et Raphael legum doctus interpretis: qui digestum et codicem explanauit.

Bergomum Cisalpine gallie vrbs: ex qua nos duximus originē testibus Iustino: Polycrate: et Paulo in. 2. longobardarū historiarū lib. 2. a Breni militibus añ chri aduentū. 3. anno pditionis sue sumpsit initium: a qua bergomenses nuncupati sunt. Est aut aliud oppidū in minori Asia: qđ pergamū dicit: cū. p. in principio. et a. post g. que fuit Itali regata: a qua pergameni non pergamenses dicti sunt: et pargamene carre: qđ ibi maxima cartarum fuerit multitudo. Bergomū igitur vrbs saluberrimo adiacet mōti: totaq; ad Austrum vergit: que et situ arteq; inexpugnabilis est: qđ et colles multos habeat: et tota cū suburbanis fortissimis circumsepta sit menibus: in supercilio montiū habēs intra et extra inepugnabiles arces. Eius sane ambitus magnus ē: qui quadraginta stadijs ptinet. Sergius flumē vrbs suburbana pterfluit omnēq; agri irrigat planitiem: qđ et terram fecundissimā reddit: et ciuitati multā cōfert vtilitatem. In ea ciuium edes nō ignobiles sunt: s; et tēpla multa plurimo quidem exornata apparatu. Nā in medio vrbs foro pmagnificū extat templū beate Marie dicatū: atq; alijs necessarijs excolitur ornāmētis. Ager totus opulentus ē preter septentrionalem: qui montanus ē et asper ac frigidus: vbi nō facile vitis: neq; aliqua alia nascuntur. Verū ibi ferrum et cotes ad acuendū ferrum idonei effodiuntur. Et sunt qui dicant: nullibi tales effodi lapides. Multe sunt valles quarum aliq̄e vini optimi snavissimarūq; frugum et olei feracissime sunt: aliq̄e vero modice: sed multis in locis ferrarias officinas habent: et lanificas. Eapropter accole vt plurimum commercijs magis qđ agriculture operam dant. Bergomenses enim ac Mediolanenses mulieres: pre ceteris ad fecunditatem et liberorū educationem valent. Viri autem litterarum studijs: ac mercimonijs inuigilant Italiā reliquasq; prouincias percurrentes: Unde fit vt pre ceteris pecunijs abundant: et multis i vrribus et honoribus et diuitijs clarissimi habeantur. Adeo vero philoſophie: humanitatis studijs: ceterisq; liberalib; artib;: necnō et ciuili iuri: pōtificioq; se dedunt: vt discendi docendiq; studio totū pene orbem percurrant. Quo factum est: vt pre doctorum hominum multitudine neminez peregrinū ad docendum suscipiant: e suis non complurimos emittant. Budum quoq; hec ciuitas multis claruit strenuis militibus: quorū preclara gesta: regalia eorum monumenta ferunt testimonium: quorū quidem virtute per multos annos mirabile sortita est incrementum. Verū supervenientibus dissidijs et ciuilibus bellis maximum perpessa detrimentum. Multis etiam annis ab Hungarijs potissimum Sueuis et Alemanis incurſiones: direptiones: vastationes: incendiaq; sustinuit: ita vt diruptis menibus vix quis turribus ad hoc potissimum extractis contineri posset. Demūz lacessiti Bergomenses hostium potentia Boemo regi sese dedidere: qui vrbem in protectionem suscipiens arcem munitissimā extrui curauit. In hac vrbe Alexander vnus ex Thebeorum legione sub Maximiano imperatore capitis obruncatione martyrium promeruit: cuius corpus sanctissima grata lupi vrbs eiusdeꝝ ducis filia sepeliuit: post cuius passionem: et ipsa miraculis clara: quieuit in domino: et amborum reliquie ibidem precipuo in honore habentur. Venuit hec ipsa ciuitas nostra viros sanctitate: scientia et armis preclaros: inter quos floruit Ioannes ipsius vrbs episcopus tempore Joannis pape quinti: cui ob sanctitatem et doctrinam (vt Paulus longobardorum historicus habet) reges et principes honoris gratia assurgere consueuerant. Venuit et Gerardum Saouensem episcopum nostri ordinis. Et Paganum ordinis predicatorum: qui multos tractatus ediderunt. Albricum preterea Rossatū consultissimum virum: qđ totum ciuile ius acutissime explanauit. Gasparinū Barzizā ornatissimū oratōrē: qđ sua industria et ingenio latinās litteras semimortuas: quasi ab inferis resuscitauit. Guidonem Carrarium physicū: qui in medēdis langoribus nostro euo nulli exitit secundus. Qui et genuit Adicbaelē medicū et phūz clarissimū: ac i oī doctrine genere sciētissimū: qđ ad huc iuuenis (tāta ē eius ingenij vis ac dicēdi copia) vt in oī scientia libros ediderit.

Alexander

Hinc Bartholomeus Acole^o ortum habuit vir rei bellice peritia insignis: qui propter res fortiter gestas a Senatu Veneto ad imperatorie dignitatis fastigijs euectus fuit. Fuerunt etiam alij nostra etate audacissimi: qui arma summa cum laude tractarunt. Hec autem vrbs cum diu Mediolanensis principibus paruisset: et ab ipis anno domini. 1345. arce: que capella nuncupatur: et murorum mole instaurata fuisset. Tandem in Venetorum manus anno domini. 1429. peruenit.

Brixia prepotens vrbs: quam Iustinus et Paulus longobardorum historicus dicit conditam fuisse simul cum Mediolano: et alijs predictis vrribus a gallis Senonesibus. Linius vero in quinto velle videtur a Germanis transeuntibus ad Italiã duce Liconio conditam: et eam Gallie cenomanorum: a quibus condita sit caput esse. Terozibus tamẽ Bedeonis iudicis Israel a quodam troiano nomine Thrace (teste Bèzio Alexandrino historico) condita fuit et ex suo nomine primo Thracia appellauit: que etiam toti prouincie nomẽ dedit. Unde in historia sanctorum Faustini et Iouite habetur: quod Aurelianus imperator venit Brixiam in prouincia Thraciarum. Verum postea per Mediolanenses (Hortisfredo viterbiensi ep̄o in cronica testante) Sicambriensium auxilio. c. 35. anno ante vrbe conditam euersa et dissipata per Brenum instaurata fuisse potius quam conditam dicere possumus. Est autem vetusto nomine: et rebus apud eam clarissime gestis clarissima: quam Linius lib. 2. fuisse romanis auxilio his verbis scribit. L. Emilii imperator: effusus agmen ad Mutinam ducit: et in siluis: que tunc circa Mutinã erant celi sunt romanorum octingenti. Ceteri Cannetum petierunt sex signa militaria adempta. Fuere tunc auxilio Romanis Brixiani galli aduersus alios gallos et boios. Hęc autem potentissima vetustissimaque fuisse antique eius ruine ostendunt. Sed omnis antiquis noua presequentes eam quam maxime nostro euo pulcherrimam populosissimam: feracissimam videmus: cuius conditio talis est: ut nullius rei ad humane vite sustentationem egeat: quam vrbe una cum eius agro commendare volentibus in omni bonitatis genere nulla rō abesse sinit. Nam et quę eam laudat: eam galline lac ferre dicit. Et vō in austru v̄gens ad collis cuiusdam radices posita: in cuius sublimi cumulo extat arx munitissima: totaque vrbs nouo: et inexpugnabili duplicique circumcingitur muro. Eam Garza fluuius preterfluit: quod ad molendum et plurimum pretere solet. Fontes ibi exundat: quod non solum in foro: sed et per regiones: per monasteria: per hospitalia: per carceres: et per priuatas ciuium edes vbertim effundunt. Tēpla vō non vulgaria amplissima religionum monasteria: et cetera pia loca vrbaniissima: necnon et nobilissime ciuium edes vrbis magnificentiam pre se ferunt. Habet hec vrbs pre ceteris amplissimum agrum: quod ad octingenta stadia in longum extendit: cuius nulla pars inculta iacet: excepto duntaxat si quid lacus: aut montes: aut silue phibeant: vbi et sunt oppida complurima vetusti nominis et populo frequentatissima: quę vrbium magnitudinem habent. Sunt preterea in eo agro tres lacus. Benacus. scilicet ex quo Adincus. Sebicus ex quo Olius. et Edreus ex quo Chisus egreditur. At olius per totum diffundit agrum: cuius cursus non parum moditatis ac colis offert. Brixianus ager frumentum: milium: legumina: vinum cuiuscumque generis: oleumque vbertim producit. Lane quoque lini: feni: carniū: casei: butyri: piscium optimorum omnis generis pecorum: pomorum: ficuum: castanearum: nucum: amygdalarum: corilorum abundantissimum est. Abietes preterea cedri: et cuiuscumque generis lignamina: siccum ferrum et calyx in maxima habet copia: adeo inter ceteras vrbes in omni bonitate opulētissima est: vt merito dici possit Brixia magnipotēs. Hęc autem ab anno salutis. 1428. Venetie parere cepit: a quibus et suscepit incrementum. Brixiani sacramenta christianiana ab Anathalonne. Barnabe discipulo susceperunt: apud quos episcopatum etiam primus tenuit. Fuerunt deinde duo et triginta eius vrbis episcopi in sanctorum cathologum relati. In ea sanctissimi Faustinus et Iouita ipsius vrbis ciues sub Adriano principe martyrium capitis obtruncatione promeruerunt: necnon et alij multi quos enumerare longum est. Habuit tamẽ hec vrbs paucos egregie litteratos: inter quos nobis notior est Bartholomeus sacerdos canonum professor: vir memoratu dignus: quod inter cetera sue virtutis opera: glorias pulcherrimas decretis inscripsit. Ornatur vō nostra etate multis clarissimis viris legum et bonarum artium studijs decoratis: necnon et ciuibus bellici peritia: morumque compositione notissimis.

Captiuitas

Veronam pulchram ac preclaram Venetie urbem alpiibus finitimam Iustinus et Polycrates historici a gallis Senonensibus conditam ferunt: sed nos Sicardi Cremonensis episcopi sententia inherentes post Troie excidij constructam asserimus: et a Senonensibus gallis potius instaurata: vel ampliata. Tam Arbis fluius diuidit: et quattuor portibus pulcherrimis trabicif. Hec ciuitas ita romanis principibus grata extitit ut in ea amphitheatrum romano more nonnullaq; alia constructa sint edificia: Vbiq; deinde a gothis: longobardisq; regibus: necnon et ab alijs principibus ac tyrannis domus excelsae: alta palatia: pulcherrima tepla: inexpugnabiles arces et castella fuerunt constructa. Eius accolae cum multi sint diuitijsq; affluant: modestia etiam et urbanitate praeter ceteris ciuibus redolent. Ager veronensis praeter vinum optimum et oleum: quo refertissimus est: ad alendas oues plurimum confert: ubi saluberrima pascula sic ouium lanas molles efficiunt: vtraq; delicatissimi efficiantur panni. Urbis huius gesta sub vario fuerunt euentu. Atilia enim Gothorum rex eam euertit: et incendit. Alboinus primus longobardorum rex ibidem Rosimunde uxoris insidijs occisus fuit. Vbi Rodolphus imperator Beregarium imperatorem superauit: et occidit. Sed cum in alemanos translatum fuisset imperium haec ciuitas varios pertulit dominos. Primo namq; monticlorum familia in ea dominium sumpsit: deinde comitibus sancti Bonifacii pulsa. Anno 1130 Vestesis eius dominio potitus est. Ipse vero anno domini. 1171: ab Ezelino de rumano per arma pulsus: Matuanorum armis restitutus est. Mortuo postea Azzone Ezelinus post ducentos et decem Veronam rursus obtinuit: q; immanissimus tyrannus ducentos Veronenses in carcere positos vna cum carcere quo detinebantur exussit. Defuncto autem apud Soncinum tyranno Veronenses iterum comitibus sancti Bonifacii in libertatem reductis aliquandiu feliciter permansere. Deinde nobilissima Scaligerorum familia: et ipsa veronensis surgens tyrannidem occupauit: et per septuaginta annos cum maximo splendore Verone dominata est. Postmodum propter varias eius dissensiones subortas a Saleacio maria vicecomite primo Mediolanensium duce pulsa est. Demum etiam Saleacio duce mortuo et annuente eiusdem Saleacii uxore ea urbs in Venetorum manus deuenit: et iam septuaginta et amplius annis eius dominio potiti sunt. Genuit haec clarissima ciuitas viros in disciplinis excellentes. Zenonem primum ipsius episcopum virum sanctitate et doctrina clarissimum: qui multa in veteri et nouo testamento edidit commentaria. Emilius Adacrum poetae paulopost Catullum poetam. Postremo ut Francisco Petrarce placet in ea fuere Raynaldus insignis grammaticus: et Joannes Madius iureconsultus non incelebris. Genuit etiam Euarium oratorem ornatissimum et philosophum insignem. Petrum quoque martyrem ordinis predicatorum virum sanctitate et doctrina clarissimum. Habuit et viros bellis scientia preclaros et familias clarissimas Monticlorum et sancti Bonifacii comites: quorum gesta preclara habentur: Sed et scaligerorum potentissimam familiam genuit: In qua canis grandis vir bello egregius fuit: qui quinquaginta et anno vno eiusdem urbis dominatum tenuit: et sua virtute: armisque Cremonam: Parmam: Lucam: Rhegium: Vincentiam: Patanum ac Taruisium suo adiecit imperio. Floruit et in ea Luchinus Hermes veronensis: qui magnanimitate Cretam a Venetis perditam recuperauit. Genuitq; Iacobum ei nequaquam dissimilem: qui rem Saleacii primi Mediolanensium ducis contra Arminiacum comitem et Joannem archiducem anglicum suo consilio ac fortitudine tutatus fuit: propter que merita Bobio urbe ac Rogeria: ab eodem duce donatus est: et nunciusq; summa cum laude paceq; eius successores possident.

Vincentia insignis et memoria digna urbs inter Veronam et Patanum sita ab vtraque stadijs ducentis distans a gallis senonensibus cum auctis urbibus teste Polycrate i. 6. condita fuit: quam et Adnacus fluius pene mediae diuidit: et menibus magnificisque ciuium edibus ac templis non mediocriter decorata: et viros probitate iamdiu floruit: cum ex ea magnus robur militare: et viri in omni doctrine genere defluerint: de quorum numero Palemon insignis grammaticus fuit. Et Baletanus presbiter presbiter singularis

Captiuitas

Antonius Luscus vir eloquentissim⁹ q̄ prim⁹ orōnes Ciceronianas commētatus est. Omnib⁹ oratorū ornatissim⁹ grece: latineq; lingue peritissim⁹: et **Attius** Pissarius iurecōsultus eloquētia et disciplina p̄stantissimus. Hec ciuitas mortuo **Galca** cio primo **Mediolanēsiū** duce cū a **Larrariē** sibus **Scaligerisq;** principib⁹ vrgeret: ac duris infestationib⁹ premeretur: adhortante **Catherina** ipsius ducis vxore sese prima **Veneto**rum imperio subdidit: cuius auxilio etiam **Senatus Venetus** **Pat** autum: et reliquas **Italię** vrbes postea obtinuit.

Cremonā pulchrā ac egregiā **Alpinię** gallię vrbei **Alconij** **Pediani** auctoritate funditus a gallis **Senonē** sibus etiā pditam: vel potius auctam affirmare possumus. **Nā** **Pedianus** inq̄: Cū romani a principio colonias deduceret: **Placentiam** sex milia deduxere colonos. **Causam** autē deducēdi fuisse (ait) vt gallis opponerent ea tūc loca que circūstant obrinetibus. Et **Strabo** inq̄: gallos a principio **Paduz** fluminū incoluisse: expulsis veterib⁹ **Tusciis**. Ex quo plane inferri illos et pulchram instaurasse vrbem. Sed ab historicis fide dignis: vt pote **Sicardo** ipsius **Cremonę** ep̄o viro doctissimo: et **Benizio alexandrino** i croniciis eam temporibus **Belbo**re iudicis **Israē** a **Brimonio** troiano **Paladis** socio pditam inuenimus: et a se **Brimonia** primo appellāte. **Nā** **Brimonia** (sm **Benziū**) idē ē quod **Cremona**. **Eaz** autē (vt idē auctor habet) gigantes latrones s̄bterraneos specus ibidē habitātes: persepe detrastantes ab **Hercule** superueniēte liberata fuit. Hec deinde mirum i modum aucta et bonarū artū gymnasio ornata: multas incurrit calamitates. **Primo** enim p̄pter susceptos. **M. Antonij** exercit⁹: ab **Augusto Octaviano** penit⁹ euerfa fuit: **Indeq;** rursum instaurata: post quadringētos annos a **Silulpho** quarto **Logobardoz** rege ad annū salutis nostre sexcētesimū et trigēsimū euerfa et dissipata fuit. **Ac** postmodū a **Federico** **barbarossa** spoliata ac imminuta fuit derelicta. Sed postq̄ p̄ annos multos dignissime instaurata multis p̄fictis cū **Mediolanē** sibus gessisset i ipsorū fidem deuenit: eiq; nūcūsq; sbiecta ē. **Sz** hanc quā nūc habem⁹ vrbem plana est. **Spaciosa**q; ac p̄caua: ac **Padu** abluī: a quo magnam habet p̄moditatez: q̄ **Padus** multā habet nauigationē aduersam: adeo vt cū magnis oneribus ad multas regiones nauigari possit. **Nonissimis** fere tēporibus cum finitimis ciuitatibus propter **guelphoz** ac **gibellinoz** factiones duz durissima bella certaret **Guelphoz** factio cellissimā turrim: et toto orbe admirandā i medio vrbis foro erexit: quā et duobus annis perfecit. Hec vrbs etate nostra latericijs domibus: pulcherrimis palatijs: monasterijs: tēplisq; magnificentissimis: hospitalibus amplissimis: alijsq; vrbiū necessarijs cū maximo ambitu et menibus: fossisq; pfundis exornat. **Habet** et agrū amplissimum in plano constitutum: in quo nonnulla oppida sunt opulentissima: et populo frequentata: quī et frumentū: vini: crochiq; optimi feracissimus est. **Olus** insuper fluuīus vt plurimum per agrum **cremonensem** p̄terfluit: qui terram fecundam in feno maxime exhibet. **In** ea sanctissimi confessores **Babilla** vrbis ipi⁹ ep̄iscopus: et **Pomobonus** p̄cipuo habentur honore. **Ex** hac viri doctrinis excellentes prodire. **Ex** vetustis **Quintilius** poeta **Virgilij** familiaris. **M. Furi⁹** poeta cognomento **bibaculus**. **Lu** sebius eloquentissimus diuī **Pieronij** discipulus. **Habuit** p̄terea **Gerardū** **Sablonecium** excellentem p̄hysicum et astronomum: qui **caldeas**: sicut **latinas** sciuit litteras: et multos **Quicēne** et **Rasis** libros ex **Arabico** **latinos** fecit. **Habuit** et **Guilhelmum** ordinis nostri ep̄iscopum **Novariensem**. et **Nicholinum** theologum insignem: qui multa memoratu digna composuere. **Sz** et **Apollinarem** medicum p̄cipuum: qui **Aristotelis** animam commentatus est. **Et** alios multos medicine deditos. **Ornatur** quoq; **Rizardo** **Malumbre** legū doctore: qui **Codicem** dignissime explanauit. **Et** **Ioanne** **balistario** oratore luculentissimo. **Et** nuper habuit **Baptistam** cognomento **Platinam** virum clarissimum: et in dicendo factundissimum. **Ac** non et **Baptistam** **Blasium** medicum et astrologie scientissimum.

Pantua **Gallię** **Cenomanoz** memorabilis vrbs **Maronis** **Virgilij** vnde originē duxit: diuino carmine decantata: vt quibusdam placet a **Pantho** **Tyresie** vatis filia post **Thebanoz** interitum ab **Alexandro** illatum pdita fuit. **Sunt** tamē

Captiuitas

g dicant Tyresiam Thefei temporibus fuisse: et in eius seruitutem deuenisse: que post patris interitū in Italia cū multis venit: et vna cū socijs grecis Mantuam cōdidit. Sed cum interim ex Tyborino Tusco rege Venus natus eēt: et ad ipsuz oppidū Tusci et Veneti pfluere. Venus muris oppidū circūdidit: et in alia forma redegit. Quin et a matre Mantuam appellauit: dicente Virgilio. x. libro eneidos. Ille etiam patrijs agmen ciet Venus ab oris. Satidice matris et Thusci fili' amnis. Qui muros matrisq; dedit tibi mantua nomen. Hec montibus qui Galliam et Germaniā ab Italia diuidūt: vicina est: haud pcul a Venaco lacu: ex quo Pincius effluit: q; exundans Mantuam vsq; labitur: Ibiq; Lacu facto urbem circuit: Unde et progrediens breui cursu Padum influit: de hac Li. li. 22. sic dicit: Ita diuis se copie: boisq; i agrum suum Tannetum profectis insubres Lenomaniq; super amnis Pincij ripam confederunt infra mille passuum milia. Et Cornelius col. eidem flumini castra applicuit. Et li. 23. prodigia enumerans: que anno qnto secundi belli punici fuerūt. Dicit Mantue stagnū effusum Pincio anni cruentum visum. Passa ē Mantua superioribus temporibus maximas calamitates preter illas que Virgiliano versu sunt notissime. Mantua ybe misere nūmiz vicina cremone nam et ab Arilla: Gotthis et Silulpho longobardoz rege quarto: et a Lachano barbaroz rege aliquando diruta: aliquando spoliata: quādoq; muris apertis derelictam et spoliata pstat: quam et Ungari aliquādo ad solū vsq; euertere. Unde et locus vbi tum fuerat ad rei memoriā nunc Ungaria nuncupatur. Matbildis nobilis Comitissa eam diu tenuit: mirificeq; ampliauit: sub qua Nicolaus secundus pontifex Romanus ptilium celebrauit: i quo pstitutio de pontificis romani electione a cardinalibus faciēda confirmata ē. Hanc per multa tempora post Matbildiz multi possederūt: i qua clarissime familie dela ripa: et passerinorum aliquādo prefuere. Demū post varios casus in clyta Sōgiagorum familia magni canis auxilio pulsis passerinis ea vsq; i p̄sens cū maria laude portū sunt. Quoz et p̄teritoruz dominorum cura: diligentiaq; tum pulcherrimis pontibus super lacū iactis: tum superbissimis tēplis: regijs palatijs: et nobilibus ciuiū edibus plurimuz illustrata ē. Unde et nunc ampla ciuitas habita ē: et rerum abundans: que ad vsum humanum necessarie sunt. Hanc preciosus Christī sanguis: q; tempore Caroli magni miraculosus apparuit: plurimū illustrat: ad quem visendum Leo secundus papa propter frequentissima miracula ibidem gesta se cōtulit. In ea Anselmus Lucēsis episcopus vir sanctus: et eruditione: moribusq; insignis requiescit. Et beatissimus Iohannes bonus Mantue civis ordinis eremitarū diui Augustini miraculis clarissim⁹. Venit et hec vrbs Albertinum ordinis eremitarū diui Augustini sacrariū litterarum interpretem: q; inter cetera memoratu digna tractatum de corpore Christī edidit. Mattheum et medicum clarissimū ad Sicilie regez d̄ medicinis opus egregiū p̄scripsit. Habuit et etate nostra Saleacium Caprianum episcopum ciuem prestantissimum bonestate: ac prudentia ornatissimū.

Placētia vetustissimā Emilie vrbeia quodā Placentulo noie troiano iuxta Padū et Trebie flumina tēpore Helboze iudicis Israel d̄ditam Benzius alexandrinus inronicis affirmat. Deinde tēpore captiuitatis iudaice a Heloneso gallo mirū i modū auctaz dicit. Hec et Cremona circūquaq; Pado site in media regione propinque sunt: in qua (vt Pedian⁹ Alcom⁹ ait) Romani colonias: vt gallis alia loca occupantibus opponerent: deduxere. Unde et Empozinz maximū (teste Lio li. 22.) Romani magna ope extruxerūt: magnoq; presidio firmauerūt: qd Annibal expugnare nequit. Et p̄pterea locū accole frequentare ceperunt mixtis vndiq; ex finitimis populis: quos prelio superatos Annibal crudelissime diripuit. Hec ciuitas cū nulli vnq; paruerit ad annū. ii. 49. Palancinis nobilib⁹ subiecta fuit: deinde p̄ multas manus deuoluta. Tandē in Saleacij primi ducis Mediolani manus deuenit: post cuius mortē intra duos annos p̄pter arcellatorū: Rubeoz: aliorūq; tyrānidez octies in predam fuit exposita: et ad eam calamitatem deduxerūt: vt omni prorsus habitatoze destituta fuerit. Post annū deinde quadagesimuz: vel quinquagesimuz Philippo duce tertio defūcto cū se Placētia Venetis subdidisset. Mediolanēses

Captiuitas

sanctorum excolitur reliquijs precipue diuini Eusebii Sardi episcopi. Eius ager preter oleum omnia fecundissime gignit: sed vinum precipue ea ut ita dixerim totius pedemontane regionis et ligurie Emporium est. Venit quoque copulimos viros clarissimos: quod bellos studiosi fuerunt: sed hac etate depositis armis agriculturam et mercaturam cogunt amplecti. Sabaudiensium duci iamdiu hec ciuitas paruit: cui dominio admodum creuit. Nouarie urbis post vercellas Bedeonis iudicis Israel temporibus Elicius veneris troiane filius in monticulo quodam non longe a Ticino flumine fundamenta fecit: a quo postmodum mons ille Elicius dictus est: que quidam dicere audent Nouaram esse id est quasi nonam aram: quia eo loci Elicius una cum matre Venere post multos varum anfractus ibidem confidentes structa ara diis primo sacrificarunt. Eam deinde in subres galli Ptolemeo teste auxere. Plinij quoque temporibus (ut ipse habet) pagus erat: sed paucorum postea ciuium solertia ob agri bonitatem facta est ampla: cuius ager satis ferax est: parte tamen aliqua excepta: que deserta est: et montibus: vallibusque abundat. Huic diuus Simplicianus mediolanensis archiepiscopus Gaudentium virum sanctissimum primo dedit episcopum: cuius exemplo et doctrina ecclesia dei ibidem mirifice creuit. Hec etiam Albucio Sillo claro oratore: sicut noster tradit Eusebius per Octauiani imperatoris tempora ornata fuit. Et temporibus Clementis quinti pontificis romani habuit Vulcinum heresiarcham: cuius pestis varie agitata fuit. In diuinis autem Joanne theologum ordinis nostri: virum satis doctum: et in diuinarum scripturarum sensibus subtilissima exercitatione limatum: que pro merito virtutum laudare et extollere tenemur: cum nostre religionis iamdiu a patrum institutis collapse una cum Joanne rocho papientis: et Georgio viro optimo primus reformator extiterit: nobisque sacre religionis habitus dederit.

Sauona insignis urbs maritima (a genua triginta passuum milibus distans) antiqua perhibetur: eo quod Livius Adragonis aduentum referens ipsam Sauonam nominauerit: sicut nostra etas facit. et tamen Plinius Sabbacium. et Pöponius mella Sabbaciam eam appellauit: que certe hisdem nominibus sic non eo loco fuit: quo ea quam habemus noua existit. Nam Dago penus cum nec dum Genua ab hisdem apbianis euerfa instaurata fuisset: hanc et delere curauit: que tunc Sabbacis vadis collata erat: a qua quinq; milibus nunc distat: et nuncusque etiam locus vadoz portus appellatur. Quo autem tempore: vel a quibus urbs hec extracta: necdum inuenire potuimus. Hec vero multorum populorum commercio iamdiu nobilis extitit: et vndique menibus: portu: palacijs: ciuiumque edibus celebratissima extat: cuius viri cum maritimis bellis ac mercature semper insistere consueverint: litteris caruerunt. Unus autem Sixtus quartus pontifex romanus repertus est: qui propter dignitatem maximam: qua christianos omnes antecellit: etiam philosophia ac theologia non solum etatis sue: sed priorum quoque temporum homines superat: ornatisissimam hanc reddidit urbem. Huius urbis dignitatem ipse auxit: qui multos Sauonenses affines suos (ut fit) cardinalatus: episcopatus: dioceum. Et cum nepotes suos ad urbis prefecturam assumpserit: Hieronymum Riariū comitem Forliui et Imole dominum creauit: qui et ipse ob excellentissimi ingenij virtutem: preterquam litterarum gloria ornatisissima fecit: de quibus locis suis dicemus. Nam licet superioribus annis diuersi tenuerint domini. nunc Baptestinus Fregosus gennensium dux possidet.

Paulum modici precij maritima urbs: cui Alexander tertius papa episcopum dederat a genuensibus et Sauonensibus condita fuit: que superioribus annis armorum potentia: nauigiorum frequentia: portu: turribusque inclita fuit. Sed ab annis quinquaginta citra ob Venensium dissensiones: tum a factione fragosia: tum ab Alphonso Neapolitano rege multotiens in predam data est: et adeo direpta: ut vix urbis facies retineat.

Albinga similiter maritima urbs a Paulo (occidentem versus) viginti passuum milibus distans: vetustate et opibus nobilis a liguribus tempore Pompei superatis in campestri loco quingentis passibus a mari recedens condita fuit. Huius urbis primi incole (sicut Straboni placet) ligures ingauni appellabantur. Et propterea primo Album ingaunum dicta fuit. eam Derula fluius abluuit: cuius aque ex Ca

Captiuitas

nepo infecte estino tēpore morbidaz ciuitatē faciūt. Hec ciuitas Proculo impatore romano alūno z ciue extitit ornata: d quo Eutropi⁹ sic scribit: Proculo p̄ia albin gatū in alpiibus maritimis domi fuit nobilis: s; maioribus latrocinātibus ipse vr bis dominiū obtinuit. Hāc cū diuitijs z mercatoribus refertissima esset Pisani ad annū domini. ii. s. cū. xxv. triremibus inuadētes spoliauerūt: z multis interfectis multisq; captiuitatis igne totaz incēderūt: s; Venensū auxilio: aliarūq; ciuitatum p̄festim pulchrius resecta ē. Ad hāc Philippus mediolanensū dux perdita Genna Bernardinū vbaldinū virū fortissimū cū ingēti exercitu misit: q; eaz quattuor mēsi bus obsedit: z multis oppugnationibus mala que in bello inferri solent: eā pati coe git: q; tandē p̄stātia z populi fortitudine fatigatus re infecta obsidione soluit. Hāc Imocētius tertius romanus p̄tifer genuensi archiepo supposuit: cum diu antea mediolanensi archiepiscopo paruisset.

Agrippina que nūc Colonia dicitur inferioris germanie Vbiōz vrbs ad citeriores Rbeni ripas sita tēporibus Enee troiani: a quodā troiano Colono nomine (vt Si cardus cremonēsis habet) initū sumpsit: s; postmodū Claudij impatoris iussu: qui Agrippine maritus fuerat: z Vbiōz populis a Suenis fugatis instaurata extitit: z ab Agrippina vxore ex eoz p̄geie ducta appellata ē: quā vrbe sic p̄ditā vbiū popu li habitare ceperūt. Que ciuitas paulopost cū romanorū socia eēt: fatali igne p̄sum pta ē: in qua Capitoliū z edificia z ritus romanorū instar fuere: z adhuc nōnulla ex tant. Hec metropolis ē: cuius archiepus romanū elegit imperatorem. In ea multi sciētia z sanctitate claruere viri: quoz de numero Seuerinus ipsius vrbis episco pus ibi quinquaginta ex Thebeoz legione cursuz sui agonis cōpleuerunt. Ursula quoq; cū vndecim vginum milibus: z alij nōnulli in ea martyriū promeruerūt.

Lugdunū transalpine gallie vrbs Vienne finitima Octauiani Augusti tēporib⁹ (En sebio teste) a Plāco Ciceronis discipulo oratoris clarissimo in colle quodam: vbi Arar Rbeno p̄miscetur: condita fuit: que supra reliquas gallie ciuitates (Marbo ne excepta) virozū clarissimoz ordine diu claruit. Nam vsui magno illis semp ac etiā in presentiarū emporiū fuit: in ea belloz duces (vt Strabo habet) monetā au ream z argēteam Augusti iussu signabāt: atq; ibidē vniuersi galli pulcherrimū tem plū cōmuni impēsa extruxerūt. z Planci suasionē Augusto Cesari dedicarunt: qd vna cū tota regione (sicut Seneca ad Lucillū refert) fatali igne eo tempore: quo z Agrippina: videlicet tēpore Senecę exustuz ē. Hanc inter celtas ascribere quibus dam placet: qm̄ omnes eius suffraganei: z pars vrbis: ecclesiāq; ipsa matrix in cel tis (vt aiunt) sire sunt. Hinc Plotius: q; primus Rome latinam rhetoricā docuit: du xit originē: a quo Cicero se Rome puerū cū. M. fratre latine primū doctuz rettulit. Hinc sanctus Hugēdus vita z miraculis clarus. Hinc sanct⁹ Desiderius episcop⁹ z sanctus Baldomerius: cuius miracula crebra ciuitatē reddūt illustrē. Hinc roma nus Abbas q; primus ibidē vitā eremiticaz duxit: z multoz extitit pater monacho rū. Qnatur ēt hec ciuitas sancto Niccio epō: z sancto Aureliano arelatensi epō: z Hyreneo epō Policarpi discipulo: qui ibi martyrio coronatus ē. In ea Romitia nus abbas. Lupus epus z anachorita. Anthiochusq; epus qdam in domino quie scūt. Iustus p̄terea angelis proximus ibi vitā finiuit. Hec Lodonico francorum re gi iādiu paruit: qui ibi solēnes nūdinas instituit: vbi z Pilatus z Herodes a roma nis principibus relegati vitam infamem finire.

Narbonā galliarū regionisq; puincie vrbe ab Enee socijs p̄ditā Carinus ironicis refert. Hec Tolosacibus finitima ē: z in Aquitania hand lōge a Sociatibus popu lis. Est aut metropolis cuius primus epus fuit Paulus: apostoli Pauli discipulus q; cū p̄dicandi ḡza cū eodē apostolo ad hispanias pergeret: ibidē relictus ē: vbi p̄di cationis officio non segniter impleto clarus miraculis quieuit in pace.

Tolose eiusdē puincie vrbis vno z eodē tēpore ab quodā Toloso troiano facta sunt fundamēta: quā cū romani cepissent: illuc colonias deduxere: z amphiteatro capi tolio: alijsq; edificijs: e qbus aliqua adhuc extant: ornata reddiderūt. Hecarbonē si ciuitati finitima ē: z Santonibus nec lōge a sonciatibus populis abest. Metro polis ciuitas ē: eiq; Joānes. 22⁹. p̄tifer archiepuz primo p̄cessit: z ex eius castellis

Captiuitas

sex in ciuitates erexit: z eidem archiepiscopatu subiecit: vt haberet tollofanus archiepiscopus: qbus cū dignitati p̄sset fr̄acoꝝ regi subita: q in ea bonarū litterarū gymnasiū etiā p̄stituit. **Hec** sanctū Saturniū primum ep̄m habuit: qui i capitolio eiusdē vrbis a paganis tentus: atq; e summa capitolij arce p̄ oēs gradus p̄cipitatus capite colliso: excussoq; cerebro: z omni corpore dilaniato dignam ibi ch̄isto exhalauit animam: cuius corpus ab eisdeꝝ summo veneratur honore.

Parisius regia z inelyta galliarū vrbis in Senonēsi puincia post troianū excidiū (vt **Carinus** in cronicis habet) initiū sumpsit. **H**am quidā perides cū **Enea** e **Troia** se cedens: vnaq; cū **Fr̄acone** **Hectoris** filio in **Galliā** p̄fiscens: iux̄ **Sequane** fluiū p̄sedit: z ibi populū p̄stitues a se **Parisios** nominauit: q bellouatis senonibus attributi **Luteriā** oppidum postea p̄diderūt: z ab ipsis parisicētib⁹ p̄ditoribus parisios appellauerūt: que p̄ tēpora a regibus habitata i maximā z potētissimā euasit ciuitatem: cui postmodū **Carolus** cognomēto magnus ob loci p̄moditatē imperiali dyademate suscepto romanorū vniūsale gymnasiū p̄tulit. **Hec** in insula **Sequane** fluminis: q̄ perpetua salus influat: posita ē: z a **Byoniso** **Ariopagita** ep̄o ab apostolis: eo vna cū **Rustico** z **Elentherio** diacono p̄dicationis gr̄a directo sacrum **Ch̄isti** euangelii suscepit: quo ibi martyrio coronatus: paulopost in pago eiusdē **Eugeni⁹** eius discipulus beate passionis: z ipse coronam percepit. **H**abuit deinde p̄ tēpora diuum **Marcellū** ep̄m: cuius vitā v̄tutibus ac miraculis illustrem **Fortunat⁹** ep̄iscopus egregie descripsit. **Herman⁹** quoq; ep̄us hinc oziginē duxit: q quāte sanctitatis: quātiq; fuerit meriti: qbus ēt claruerit miraculis p̄fatus **Fortunatus** stilo digessit. **H**abuit ēt **Hermanus** discipulū **Portheueū** abbatem: virū scientiā z sanctitate clarissimū: z **Benofenā** v̄ginem ch̄zo dedicauit: que postea admirandis v̄tutibus z miraculis claruit. **Q**uatur p̄terea hec celebratissima ciuitas reliquijs **Haltildis** regine: z auree v̄ginis: alioꝝq; plurimorū martyrum. **U**erum excellentes disciplinis viros commemorare: quos ipsa genuit: longum esset.

Uesuncio maxima z imperialis ac metropolis in **Buafconia** comitatus **Burgūdie** vrbis loco z natura munitissima: quā **Sequana** fluiuis intersecat a troianis: vt p̄d̄cto auctori placet p̄d̄ta fuit. **H**ac **Cesar** (vt in p̄mētarijs h̄t) cepit z in edificijs romanis: vt **Pantheon**: cāpus **marcius**: cāpusq; **Abinerue** habēt: ipse z reliqui romani postea illustrare curarūt: que semper latine eo modo dicta fuerūt. **M**ultaq; alia p̄isce vetustatis monumenta (vt aiunt) in ea consistunt.

Magunciam metropolitanam germanie vrbem a **Magancio** quodam troiano initiū: z nomen tēpore troiane cladis habuisse **Carinus** i cronicis tradit. **Hec** inter **Belgas** **Germanie** ciuitates est: z ceteriores **Rheni** ripas attingit: de qua **Cesar** i commentarijs nullam facit mentionē. **Sed Tacitus** q̄ etiam mollem a **Brufo** ad remozandū **Rhenū** factam refert z a **Paulino** **Pompeio** romanorū legionū in **Germania** duce sub **Merone** imperatore perfectā: huius archiepiscopus ad imperatoꝝ romanorum eligendum prestat suffragia. **H**enuit hec ciuitas **Albanum** virum sanctissimum: vbi z martyrium sumpsit. **Sed** iam omillis exteris vrbibus ad italicas sermo deducendus est.

Parma **Emylie** puincie vrbis peruetusta a quodam troiano **Palladis** socio: teste **Sicardo** **Cremonensi** ep̄scopo temporibus iudicum **Israel** initiū conditionis sue suscepit: z **Ch̄risopolim**: idest auream vrbem ex suo nomine appellauit. **Ch̄ris** enim grece latine aureum sonat: z polis ciuitatem. **Iulius** vero **Cesar** eo colonijs deductis **Iuliam** ex suo nomine postea nūcupauit. **U**nde z in tēpli foribus hec verba adhuc cernuntur. **Iulia** ciuitas **Ch̄risopolis** a corpore sancti **Bonini** milia quindecim distat passibus. **P**ostremo a **Parma** flumine eam diuidente **Parme** nomē accepit. **U**rbis siquidem ampla: z bonis omnib⁹ referta: a qua **Tarus** torrens haud procul p̄terfluit: qui z accolis multa quādoq; infert dāna. **Hec** **Ladolū** p̄pam ad ulterimum aliquando habuit: qui longo tempore pontifices romanos vexatus est.

Captiuitas

Hec propter tolerantiam biennio obsidionem: qua Federic^obus eaz pmebat: et propter victoriam: quam de eo adepta est: notissima habetur: in qua clade idem Federicus coronam maximi precij: et vasa maximi ponderis plurima amisit. Ea deinde corona anno salutis nostre. 1312. Henrico Bixia obsideti fuit restituta. In ea potissime ac clarissime quattuor familie fuere: Longianorum videlicet: Rossiorum: Palauicinorum et vitalensium: a quibus multas pertulit tyrannides. Hec ciuitas viros disciplinis prestantes habuit: Macrobius: cuius extant de Saturnalibus libri: in cuius sepulchro Blasius parmensis philosophus clarissimus sepultus est. Cassium poetam: et alterum Cassium centurionem virum belli scientissimum. Ornatur quoque legum doctore Jacobo Arene viro doctissimo: qui multa scripsit.

Autina vetusta Emylie prouincie vrbs: ad quam Auius dicit fuisse deducta a romanis coloniam: et in qua Octavianus annum decimumseptimum agens. M. Antonium superauit: de qua etiam Auius pluries meminit quo tempore condita. Sed a quibus demolita fuerit: vel qui nouam quam habemus edificauerat non inuenimus. Ornatur autem hec ciuitas Seminiani episcopi sanctissimi viri corpore. Ad cuius tumbam frequentia indies demoniacorum liberatione fiunt miracula. Hic est ille Seminianus: qui Totille huiusmodi regi formidabili: et hostili animo aduenienti vrbs portas (sicut Helisens) aperuit: ac per eam nemini infenso cecitate percussus pertransiit. Habuit et Nicolaum Datarellum iurisperitum: et bonarum litterarum ornatum: cuius clara extant doctrine monumenta.

Ferraria nunc insignis vrbs Pado veteri apposita: a quibus vel quo tempore initium sumpserit compertum non habemus. Id tamen Ferrarie nomen a ferro sortita est quod singulis annis Rauenati ecclesie (cuius ditionis erat) pendere consueuerat. Ferunt enim tria loca iuris ecclesie Rauenatis fuisse: que tria metalla ipsi ecclesie offerre solebant: a quibus et nomina sortita sunt. Aureolum oppidum in Forliuensi agro positum ab auro. Argentam castellum Pado oppositam ab argento: et Ferraria a ferro. Hanc tamen primum muris circumdatam a quodam Rauenati Bezarcho nomine Smaragdo circa annum domini. 700. inuenimus: que ab ipso conditionis initio nunquam ab ipsa Rauena: aut a romanis (etiam lacessita a longobardis) deuiant: sed etiam post deuictis a Carolo longobardis post donationem de Bezarcho Rauenate ecclesie romane factam ab ipso Carolo semper in eius obedientia perseuerauit. Veruntamen aduersantibus Germanis imperatoribus pontifici romano: et hec ciuitas modo sub vno modo sub alio vacillauit. Quam tandem anno domini. 1100. Matildis comitissa Venetorum: et Rauenatum auxilio ab Henrico imperatore occupatam sibi vendicauit. Sed abinde centesimo et vigesimo primo anno cum estenses marchiones in ea potentissimi euasissent Salinguerram quem ferrariensem subornarunt: qui eorum instigationibus et imperatoris auxilio Ferrarie dominium contra ecclesie libertatem et auctoritatem occupauit. In eaque regnauit annis decem et nouem. Quem tandem Innocentius quartus pontifex romanus auxilio Venetorum expulit. Et estenses paulo post sibi subigere eam ceperunt: ubi Oldrandinus estensis primo presuit. Sed ab anno sexagesimo octauo presulante Clemente quinto: cum Azzo estensis marchio Beatricem Caroli secundi neapolitani regis duxisset uxorem a Frisco eius filio propter nouercam super inductam pater in carcere comiectus est. et a Venetis impetrato auxilio Ferraria potitus est. Qui cum vidisset ferrarienses se ecclesie subdere velle: in vindictam mercedem Ferrariam incedit: pro qua iniuria pulso Frisco cives sese Venetis dedere: eo quod se egregie ab his defendi posse sperabant. Veneti autem sic ex ciuium deditioe ferraria potiti nequaquam adduci potuerunt: vt eam dimitteret: sed pontifex ipse venetos ecclesiastico

supposuerit interdicto. Unde et omnia eorum bona per gallias aliasq; prouinci-
as direpta fuerunt: nec paruissent uisioni pontificis Veneti nisi Palaguria eccle-
siasticus legatus Florentinorum et Caroli regis auxilio fretus Venetos armis
Ferraria primum: post castello Thebaldo quod ad pontem retinebant magnis ce-
dibus deturbasset. Fuitq; postea Ferraria estensibus per successorem vigesimūse-
cundum concessa hac tamen lege ut quot annis decem milia nūmum aureorum ro-
mane ecclesie persolueret: et quasdam conventiones cum Venetis percussere: que
omnia usq; ad hunc Herculem qui nunc regnat fideliter seruata fiere. Quorum
obedientia et pace opibus potentiaq; plurimum creuit. Sed et ab Eugenio quarto
pontifice Romano: citra qui ibidem generale concilium celebrauit: ubi etiam affu-
it Grecorum imperator mirabile suscepit incrementum. In ea enim superbissima
principum ac ciuium pallatia erecta fuerunt. Ubi cum Gymnasium constitutum sit:
nostris temporibus multi humanitate: philosophia: ac legum peritia excellere
viri.

Bononia primum Telsina ut Plinius in tertio habet. post Boionia: deinde Bono-
nia dicta quo fuerit tempore condita non inuenimus: Eam Plinius urbium omni-
um quas Etruscis circa Apenninum habebant vetustissimam et primam fuisse scri-
bit: Nam (ut diximus) gallie cisalpine et Boio:um caput fuit et est. Verum auctis
Romanorum rebus: expulsis Etruscis Romani colonias trium milium viroꝝ
in eam deduxere: quorum auxilio aucta et ampliata fuit: ita ut per tempora Augu-
sti trium opulentissimarum italie ciuitatum vna fuerit. Hanc Lotharius impera-
tor anno domini. 940. cum Lodouicum eius filium Bononienses multis affectis-
sent contumeliosis: vastatis villulis et agris post innumeras ciuium: aliorumq; mul-
torum cedes direptam et immunitam reliquit. Inde ad annum. 1271. tante potentie
fuisse legimus ut aduersus Venetos tribus annis bello contenderit: qui liberam
nauigationem in mari Adriatico eis prohibebant: eosq; compulerunt ut liberam
conducendi sal et frumenta sine vectigale facultatem haberent. His felicissime ge-
stis confestim inter Bononienses orta est dissensio: que ciuitatem plurimum attri-
uit: propter quod et in manus Romane ecclesie deuenire opus fuit. Cuius magi-
stratus anno salutis nostre. 1365. ei quem habet circumdedit murum. Unde et po-
stea opibus ac reliquis ornamentis plurimum amplificata fuit: et adeo ut etate no-
stra ceteras Romandiole et Venetie vrbes magnitudine: aspectu: virtute: edifici-
is excelluerit. Optimum enim vinus: frumentum: legumina: et alia queq; ad victū
necessaria abundanter producat: propter que Bononia pinguis merito dicta est.
Est (ut ita dixerim) libera musarumq; mater appellata: q; ibi canonum: ciuiliū
liberalium artium: sacrarumq; litterarum discipline tradantur. Ex ea viri sanctita-
te doctrinaq; complurimi emerere. Sed qui maxime prestiterunt diuus Petronius
vrbis episcopus scientia ac sanctimonia illustris qui vitas patrum composuit. Pō-
ponius satyrarum scriptor. C. Rusticellus orator non contemnendus. Ornataq;
fuit Lucio secūdo pōtifice Romano et Ruffo: ut Abartialis ait. Venit hec vrbs
Guidonem archidiaconum canonum sua etate et post principem Joannem An-
dree: et Joannem Calderinum: celeberrimos iureconsultos. Ornatur et Abaca-
gno et Gaspare Calderino qui monumenta memoratu digna post se reliquit. Tu-
lit etiam pauloante etatem nostram Nicholaum Albergatum Partusiensem mo-
nachum primo Bononiensium episcopum: et postea ecclesie Romane cardinalem
virum sapientia et sanctimonia singularem. Fuere et alij prestantissimi viri in hac
studiorum et sapientie matre quos commemorare longum esset: Superest et nunc
Joānes benteuolius nobilium sua etate in ea potentissimus: munificentissim^o mul-
tisq; virtutib⁹ ornatus. Multe sunt ibi sanctorū reliquie: sed p̄cipue diui Bo-
minici predicatorum fundatoris.

Rauēnam urbem plane vetustissimam **H**ostrogothorum regum quondam regiam, et **E**xarchorum Romanorum sedem: nūc autem senatui veneto subditaz temporibus **A**oe post linguaz pfusionem: alij autem post **T**roie euerfionem i littoze maris adriatici: a quibusdam eo ratibus venietibus fundata nōnulli affirmāt. **S**trabo tamē li^o 5° a **T**hesalis pditam cōmemorat. **Q**ui cum **T**uscoz iniurias ferre nequirent: vmbros quosdam secum assumpserūt: vmbrozumq; **C**olonia habita fuit. **H**actenus enim inter paludes fuerat: tota ligneis compacta edificijs et aquis diffusa: pontibusq; ac lembis (vt nūc venecie) peragrata: veruz superuenietibus **R**omanis **O**ctavianus **A**ugustus: vt **L**inius tradit illam muris nūc extātibus cinxit. indeq; **V**alentinianus cuz triginta annis quibus imperauerat in ea plurimum egisset eius menia ampliavit: et eius ep̄o duodecim ciuitatū subiecit ep̄iscopos: v3: **A**rmini: **C**esene: **F**orlinijs: **F**oripompilis: **F**auentie: **F**ori **C**ornelis: que **I**mola dicitur **B**rinis: **B**ononie: **M**urine: **R**egis: **P**arme: et **P**lacētie: que ciuitates sub exarchatu postea fuere: et eius ep̄m **J**oānē tūc appellatū pallio ex candida lana vti voluit: quo tunc solus vtebatur imperator: vnde postea cum **R**omanis pontificibus **R**auenates ptendere presumpserunt. **P**ostea **M**aricus **H**ostrogotboz rex: et reliqui eius successores et menibus alijsq; edificijs superbissimis celeberrimam reddiderunt. **T**heodoricus vero illam octo et triginta ānis incoluit. **I**n qua superbas edes et **B**asilicas extruxit. **I**nde q; per multas manus acta calamitatibus et direptionibus nō caruit. **I**n ea quandoq; pollentanoz clarissima familia presuit: que et post varios casus: et ipsa a **V**enetis extincta ē. **B**udum et in hac celeberrima vrbe viri clarissimi tum sanctitate: tum scientia claruere multi: **Q** quibus fuere **A**pollinaris eiusdem primus ep̄scopus. **C**italis vir sanctissim^o: et **S**eruasius **P**rothasiusq; ipsius **C**italis filij: et alij multi omnes martyrio coronati. **H**inc etiā **J**oannes huius nominis decimusseptimus **R**o. pontifex fuit. **S**ed et **P**etrus cognomento **R**auenas **F**ori **C**ornelis ep̄scop^o qui multas scripturas eloquentissime dilucidauit: ac **C**assiodorus senator **R**omanus: qui celebres ep̄stolas et librum de anima cōscripsit. **F**uere et nouissimis temporibus clarissimi **R**auenates **G**ulielmus phisicus et **J**oannes grāmaticus rhetorq; doctissimus: qui vna cum **V**asparino **B**ergomate nro primum eloquētie studia in italia illustravit.

Imola enim **R**omandiole prouincie ciuitas a priscais **F**oruz **C**ornelis appellata: eo q; **E**milie regionis olim initium esset post **T**roiane vrbis excidium (licet icerto auctore) initium sumpsit: quam ciuitatem **M**arses eunuchus circa āmz domini. 550. destruxit: sed breui post a **C**liphi secundo longobardozum rege: sub nono hoc nomine **I**mole (vt **R**auenatibus opponeretur) edificata fuit: **D**einde iterato destructa fuit. **I**n ea **M**artialis cocus poeta habitasse dicitur: sicut ipsemet bis versibus innuit dicens.

Si quibus in terris qua sumus in vrbe rogabit:

Cornelis referas: me licet esse foro.

Hanc autem cum diu **M**anfredozum clarissima et regalis familia sub titulo **V**icariatus possedisset. **V**eniq; nostris temporibus anno salutis nostre. 1473. in manibus **H**ieronimi **R**iaris **S**auonensis annuente **S**ixto quarto pontifice maximo deuenit. **T**hadeus enim **M**anfredus et **G**uidacius eius filius inter sese dissidentes cum illaz diu obtinuissent ab **S**aleacio **M**ediolanensium duce (vt ita dixerit) pulsati sunt. **E**t cum eidem **T**hadeo castrum nouum in **A**lexandrino agro tradidisset vrbes dominium suscipiens eam **H**ieronimo ipsi genero suo. susceptis tamen prius quadraginta milibus aureis transtulit. **C**uius domino potitus: eam quasi liberam reddidit et menibus alijs innumerabilibus edificijs clarissimis celeberrimam fecit. **H**abuit hec ciuitas **B**eneuentanum grāmaticum et ludozum magistrum clarissimum: qui cū multas nouisset historias: aliqua memoratu digna scripsit. **E**t **J**oānē **I**molensem virum pontificis et ciuilis iurium peritissimū: de quibus locis suis infra dicemus.

Sauentiam etiam ciuitatem haud procul ab Imola constituta vno eodēq; tēpe initūz sup̄fisse tradunt. De qua L. i. 89. memit dicens. Sylla carbone cū exercitu ad Clusium: ad Sauentiam: Fidentiamq; ceso Italia expulit. Et Helyus spartianus historicus in vita Hadriani imperatoris interfecti dicit Nigrinum Sauentinum vnum ex insidiaribus fuisse. Nam quippe Totilla Sorborum rex cū alijs ciuitatibus destruxit: et postea iterum reedificatam Federicus barbarossa male habitatam inunitam reddidit. Inde quoq; et Britonum milites diripuerunt et icenderunt. Veniq; vna cum Imola in Manfredorum familiam deueniēs eā vicarius titulo ecclesie vsq; ad hoc tps summa cū laude gubernauere. Quā quidē ciuitatē cum muro careret Suidacius Manfredus et Astorgius eius frater viri i bellicis prestantissimi menibus preualidissimis alijsq; superbissimis edificijs munire. Ornata superioribus diebus fuit Sauentia Martino prestanti rei militaris ductore. Sed nūc q̄maxime Balleoto Manfredi eiusdem vicario et hamonis comite viro vtiq; humanissimo et christianissimo ac in studijs humanitatis eruditissimo: cuius virtute et prudentia ciuitas ipsa: tum diuinis rebus: tum humanis nō modicam consecuta ē laudem. Cuius autem ager cum frumenti viniq; optimi feracissimus sit: lini tamen inter Italiae loca optinet principatum quem Plinius miris effert laudibus.

Forum Vinij flaminee vetustū noīs ciuitas ab Romanis conditionis sue initū sumptit: que et iter quattuor Romanorū fora ea in regione ab eisdem constituta: tertiu obtinuit locū. Hec autem ciuitas cū vniuersa Romandiole prouincia diu sub Bononiensium dominio fuit. Sed cum Bononienses lambertazios et asinellos cum multis familijs Sibellinis vrbe pepulissent: et Forliuenses eos benigne suscepissent. Bononienses indignati in eos exercitu ducto ab Forliuensibus eruptiōe facta octo milia Bononiensium trucidarunt: et ab eorū ditione ciuitates penitus subtraxerunt. Sed posteaq; Bononiensium potentia inuicta fuit: hec ciuitas cum vniuersa Romandiola se pontifici Romano obrulit. Sed cum etiam ab ecclesia fide recessisset: Martinus pontifex huius noīs quartus. misso Suidone gallico vrbem obsedit: et suburbia incendit: indeq; ab Forliuensib; anno salutis. 1281. 2. k. las. Dais: idem Suido cum omnibus suis interfectus fuisset pontifex i vltionez Suidonis interfecti: misso exercitu vrbem menibus expoliavit. Inde quoq; in Manfredorum familia ac postmodum Ordelaphorum dominium accepit: qui et illā muro nouo cinxerunt. Veniq; et ipsi post Pini mortem inter se discedentes in comitis Hieronymi Riarij Saouneſis et manus deuenit. Hec eim ciuitas innumerabiliuz propemodū viroz illustriū: et p̄sertim lraz fecundissima fuit: que preter Hallū poetam de quo Vir. sepe meminuit: et Suidonē astrologū: et Rainerū celebrem iurecōsultum. Jacobumq; phū et medicum clarissimū habuit. Et supra ceteros Blondū historicum clarissimū cū quinq; filijs genuit. In re autem bellica gnaros et clarissimos Joānē ordelaphū vrbis p̄ ecclesia vicariū: et Bradulinū et Tybertū ac Boſcardā p̄ciues Bradulos. Hec eim ciuitas solū hz optimuz: et p̄ter cōes italicarum vrbū fruges et frumētū: vini: olei: et fructū suauissimoz: et aromaticis abūdat: v3: Annissio: Cardamonio: scenogreco Tymino: coriandroq;.

Ariminum vetusta ciuitas: clarissimaq; romanorū colonia: ano an̄ Christi natiuitatem. 270. Ptolemeo Lagi filio apud Egyptum regnante. P. Sempronio et Apio Claudio consulibus: in flaminia siue Romadiola (testibus Eusebio et Lino. 14. li. 2.) a Romanis condita fuit. Nam idem Sempronius consul: vt L. i. 89. tradit compositis Sicilie regibus: decem nauibus oram Sicilie legentem Ariminuz vsendam peruenit. indeq; cum exercitu suo ad Trebiam amnem profectus est. Nam deinde Octavianus augustus auxit. atq; suburbium cum illa ponte maxio extracto opere coniunxit: et tum ciuitatem vniuersam quam pontem silicibus stravit: q̄ solus adhuc extat. Inde q; a Liburnorum regibus excisa Ploclianus imperator instaurauit. et ibidem fufis liburnis Archum triumphalem superbissimum qui sancti Venesij in eius rei monumentuz erexit. postmodum et durā a Vitigite Sorboz rege pertulit obsidionē Joānē Viteliani: ipatoris Iustiniani p̄tiū

Captiuitas

viriliter defensante. **Federicus** aut secundus eam postea ampliauit: hec enim portum huius et eiusdem nominis fluvium: in quo nauigia tute a fluctibus maris conseruantur. habetque **Rubiconem** fluvium propinquum; quod fluvius cum paruulus sit ab accolis pisciatello appellatur: qui gallie cisalpine puinciam diuidit. In ea siquidem **Synodus** mediante **Thauro** prefecto a **Constantio** Cesare **Constantini Augusti** filio congregata fuit: in qua diuus **Liberio** interfuit: qua postea pres reprobatur: et eius gesta nulla esse censuerunt: ut huius in canone. **15. di. c.** **Sacra romana ecclesia**: hec ab anno **duisillesimo** ferme **Malatestis** clarissimis principibus vicariatus ecclesie titulo subiecta fuit: qui illam et regis palatij: alijsque plurimis insignibus decorauerunt. Ex qua clarissima familia plurimi litterarum et rei militaris peritia emerere clarissimi. In ea nunc **Robertus malatesta Pandulphi** filius clarissimus rei militaris imperator: venetorum pro vicariatus titulo ecclesie preest: de quo loco suo dicemus. Quas autem hec ipsa ciuitas sancti **Saudentis** ipsius episcopi: et sancti **victoris** martyris sancteque corone virginis et martyris ac sanctissime **Innocentie** virginis: in ea passa est etiam sancta **Marina** et **Theodorus** eiusdem virginis pater. Emerfit quoque in hac vrbe beatus **Thomas** et **Gregorius** theologus acutissimus ordinis nostri quorum alter miraculis claruit: alter quoque in libro sententiarum optime scripsit. Claruit preterea in ea **Robertus malatesta**: qui licet paternam hereditatem iustissime diu administrauerit: res tamen mundanas tanto spiritu contempsit: ut postquam carnis sarcina solutus fuit: beatitudinis famam: signaque sanctitatis in terris reliquit. Habuitque **Ariminum** et alios viros: et optime **Petrum** et **Jacobum** per leones latinis ac grecis litteris eruditissimos. Pictum autem fuit **Ariminum**: quasi armorum armarium: quia eo in loco **Ro.** armamentorum suorum munitiones collocauerant.

Beneuentum **Aruncis** vetustissima ciuitas eodem tempore quo et **Ariminum** colonia a romanis (teste **Linio** li. 14.) deducta fuit. Hanc enim **Seruius** a **Pyromede** post **Troianam** euerisionem conditam fuisse dicit. De qua **Linus** li. 9. **Ad Beneuentum** quod tunc **Maleuentum** triginta milia **Samnitum** cesa aut capta **Sulpitio** et **Perilio** consulibus. hanc postmodum **Thotillas** ostrogothorum rex destruxit. Sed postquam longobardorum duces eam instaurassent et per ducentos annos cum summa gloria possedissent **Saraceni** montem **Sarganum** tenentes illam spoliantes et eruentes solo equarunt. Fuerat enim hec ciuitas in campestri loco condita: cui colles proximi erant fertiles villis longe lateque frequentati.

Aiceam etiam **grecie** **Bitbinie** urbem: primo ab **Antigone** rege condita: et a se **Antigoniam** cognominatam: eisdem temporibus cum **Arimino**: a **Lysimaco** macedonum rege ampliatam: ex vxoris nomine **Aicea** appellauit. Cuius ambitus ut **Prolemeus** refert stadiorum sexdecim fuit. In quam maxima **Synodus** constantini magni temporibus fertur celebrata. Eam enim **Godifredus** a **Turcis** multis annis possessam abstulit. et postmodum male defensam turci etate nostra occupauerunt. vbi et nunc **Christi** nomen penitus deletum est. In ea enim **Annibal** penus mortem obiuit. Ex qua prodire **Senochzates** philosophus: **Dionysius** **Byaleticus**: et **Hypareus** ac **Theodosius** eius filij mathematici. **Necio** et **Cleophanes** orator. **Alclepiades** medicus ac denique **Bion** philosophus egregius.

Alexandria autem **Egypti** maxima ciuitas: ante **Christi** aduentum vigesimo supra trecentesimo ab **Alexandro** magno **Iustino** li. xi. testante intra spacium decem et septem dierum cum sex milibus murorum passibus condita fuit: Cuius situs ut **Strabo** scribit clamidis formam habuit: cuiusque latera que in longum tendebant circumalabatur stadiorum ferme triginta. Hanc vniuersam vijs distinctas ferunt: quibus equi et currus cōduci possunt: sed duabus latissimis que plus iugero expanduntur: et sese medias ad rectos angulos secant. **Adunif** autem (ut **Iosephus** iudeus tradit) vndique aut incōmeabili solitudine: aut importuno mari: aut fluminibus aut siluosis paludibus pulcherrima quippe olim fuit **Celeberrimaque** idolorum fama habuit. necio et **christianorum** tēpla adhuc extantia celebrata fuit. **Multas** quoque

habuit regias que et multam urbis partem occupabant. nam quilibet regum illam pro libito voluntatis aliquo ornamento decorabat: et alij potentes alijs eam excolebant insignib⁹. In ea siquidē Alexandri magni corpus alneolo aureo sepultū fuit. Quod postmodū Cochab Syrie rex ex Syria pfectus rapuit: Robre cito excidit. Hāc cū Romani lacerassent ac destruxissent. Troian⁹ imperator isfrare fecit. Et deniq; āno salutis nre. 1230. Petrus quidam Tyri regis frater natione gallic⁹: classe istructa cū Carbelanis et Gallicis suis inuasisset. Urbem igressus mediam diripuit et icēdit: et quāvis occurrētibus maximis egyptioꝝ copijs fuge se comiserit: igentē tū predam ditissimāq; spolia reportauit. Nec postea vnq; coaluit. Egyptioꝝ: deinde reges sedem in Mariam posuere. Marcus enim euangelista huic urbi primo Christū predicauit: et cū ibidē ab aplis ep̄s fuisset ordinatus: ecclesias ordinauit multas. Quo mortuo Anian⁹ insignissim⁹ eidem successit. Hinc i diuinus eruditissimū multi emerere viri: quorum de numero Pbilo natione iudeus fuit: qui multa vtiliter scripsit. Clemēs presbyter de quo insignia feruntur scripta. Origenes presbyter oīum excellentissimus. Amonius disertissimus vir: Dionysius eiusdem ep̄us insignissimus: origenis auditor: qui in synodis Tyriana et Aphricana ep̄stolas scripsit: Anatholius episcopus mire doctrine vir. Pyrius presbyter: qui ob eius elegantiam nouus Origenes dicebatur: Arbanasius ēt urbis episcopus: cuius libri aduersus gentes extant multi: Didimus cecus qui plurima cōmentatus ē: maximus pb̄us qui p̄ fide insignia edidit volumina. Theophilus quoq; ipsius ep̄s qui aduersus Origenē scripsit. Tymotheus preterea ep̄s qui ad Leonē imperatorem librū valde vtilē scripsit. Ac demū Tyrus medicus ex philosopho monachus viri dicendi copia peritus: et alij innumerabiles.

Antiochia ēt Syrie ciuitas olim Epyphane siue Beblata: vt Plinio li⁹ 6°: placet appellata: post cōditam Alexandriam: anno. 330. ante Christi aduentum a Seleuco Antiochi filio vno ex Alexandri principibus instaurata et ampliata Antiochiam ab Antiocho patre appellari mandauit. Quā et Orētes stuuus diuidebat. Hactenus etiam maximi precij cū citas esset Nabuchodonosor rex Sedechiā in deorum regem diu captū tenuit. In hac enim beatus petrus ap̄loꝝ p̄iceps septē annis sedem tenuit: et Lucas enāgelista post Petrum septimus fuit episcopus: vbi ēt actus apostolorum scripsisse dicitur. In ea quoq; pria Synodus celebrata fuit: vbi primo fideles christiani dicti sunt. Patriarchalis quippe sedes fuerat. 133. sub fraganeos hīs: et quibus quattuordecim Metropolitani extiterē. Rex Soldan⁹ Babylonioꝝ rex āno salutis nre. 1277. nobis abstulit: et habitatoribus expulsis colonias adduxit.

Laodicia quoq; maxia olim phrygiarum vrbium citas: et ipsa vno eodemq; tempore cum Antiochia a Seleuco rege condita fuit. Que ex Antiochidatis obsidione plurimum postea labefactata est. Sed postmodum et loci bonitate: et quorundam ciuium fortunatorum solertia valde magnificata fuit. Nam Hiero. quidā supra duobus milibus talentorum: et alijs pluribus donis ciuitatem exornauit. Postea Jeno orator et Polemo eius filius multum incremento profuere. Vex cū eius regio multum cavernosa sit: terremotibus percussa decidit.

Apamiam preterea minoris Asia vrbem ab Aicanoris Seleuci predicti matre cognominatam per id tempus in hostijs Parsie conditam fuisse tradunt: quam etiam Parsie annis intersecabat. Nec antiquitus insigne emporium fuit: secundas post Ephesū ferens laudes: et cōmune italicōꝝ grecorūq; diu fuit hospitium.

Cometū autem eturrie ciuitas super paruo colle eiusdem nominis posita et Tyrrbene mari ad tria passuū milia. p̄pingua vincte iacob patriarcha a Coritho rege dardani et Jasij patre condita ex suo nomine Corithus primum appellata fuit: dicēte virgilio. 7° ene. libro: Hic ortus i agris dardanus ideas phrygie penetravit ad vrbes. Et subdit: Hinc illaz Corithi tyrrbena a sede profectū. Unde ipsius Corithi filius putatur dardanus. Hanc quippe turrim frequentia mentiumq; superbia vetustissimam etiā fuisse ostēdunt. auctā vero traditur Traquinie vrbis vetuste ruinis fuisse: qua ex Tarquinia Tarquinus rex superbus duxit originem.

Captiuitas

Luca preterea Tuscie vetustissima ciuitas a grecis condita fuit: sed quādo comper-
tum nō habemus romanoꝝ coloniam fuisse constat. Hanc autem inclitā fuisse ci-
uitatem (sicut & nūc) memorie proditum ē. De qua Strabo lib. 5. sic habet: Luca
vrbs ē que vna cum regione viroꝝum probitate floret. Et robur militare dūc ma-
gnūm educitur & equitū multitudō: ex quibus senatus militares cepit ordines.
De qua etiam Linius li. 21. meminit dicens. Hannibal i ligures: Sempioni^o Lu-
cam ꝑcessit. Hanc quoq; Borbi postq̃ a Marsete Lūuco i italia deleri fuerant: &
eorū nomen euānerat: qui superferat istaurauerunt & presidium imposuerūt.
ad quam cum Marses cum igenti exercitu venisset: septem mensibus oppugnavit
anteq̃ ea potiri potuisset. Multas enim calamitates: multosq; patronos ꝑ tempo-
ra hec ciuitas pertulit: de quibus infra dicemus. Sed a quinquaginta annis citra
postq̃ i libertatem se vendicare studuit: varijs & multiplicibus moribus ꝑ. 20. an-
nos magnas passa fuit calamitates: que tamē & ipsa florentinū pplin eius ambi-
entem ꝑcipatū pariter afflixit. Hec autem semper honestis viris & ꝑcipue mer-
catoribus ornata fuit. Venit quippe Lucium tertium pontificem maximum viz
quidem optimū: qui eam multis muneribus tum diuinis: tū humanis ornat. Ab
imperatore eim Federico obtinuit vt Petrusci & alia quam Lucēsi moneta vtrē
tur imperatoria nota signata: voluitq; idē pontifex canonicos sancti Martini eius-
dem vrbs mitra eꝑoꝝ more vti posse. Alexandrum preterea secundum genuit: ad-
uersus quem lombardi eꝑi Caudolū parmensē antipapam exererāt. Hec enim
ciuitas Luca ab luce dī: q̃ longe relucebant ꝑpter inauratos clipeos: quibus eo-
rum exornate erant turres. Hui eim menib^o & turribus inclita hec ciuitas fuit.

Trueris Metropolis deniq; Belge prouincie ciuitas: Temporib^o Abrae āno: v3
ante Christi aduentum. 1947. (Horbifredo viterbiensi historico testante) a Tra-
beta Mini Assyriozum regis germano ex Assyria a Semiramide regina pulso in
Germanie ꝑsinibus ꝑstrui cepta fuit. Mino quippe magno mortuo impubere filio
derelicto Semiramis vxore ꝑuignū Trabere suspitioē ducta: eidē insidias parare
cepit. Quam ob causam Trabeta (et nō lacesitus) e regno cū magno Assyriozū
agmine secessit: qui post multos errores: multosq; viarū amphractus: Belgiam
Halliaz puinciam tādem peruenit. & haud lōge a Rheno flumine loco feracissimo
ꝑsicens: ibidē etiā loco natura munito vrbs hui^o fundamenta iecit: & a se Treue-
rim nominauit. Quam postmodum Julius cesar cum vniversa prouincia traiecto
Rheno flumio subiecit: cui & viceconsulem ac questorem dedit: qui vsq; ad imperij
inclinacionem ibidem perstiterunt. Ea quippe Treuerensis ciuitas semper opulē-
tissima fuit. & inter quinq; Belge puincie ciuitates: v3: Coloniesem: Maguntinā:
Rhemenses: & ꝑrbomagēsem ꝑcipatū dignitatis & antiq̃tatis obtinuit. Cuius q̃
dē archieꝑs potētissim^o & septē electorib^o iperatoꝝ dignior hitus ē. Hui^o eiz vrbs
ciues nunc & moribus & ornatu legib^oq; ob mercatoꝝ eo aduentantium frequen-
tiam & familiaritatem admodum culti & humani referunt: qui ob germanie vicini-
tatē Germanica vtunt^o lingua: & ab eisdem cultu & exercitu: & qdā i bellis ferocita-
te nō multū differūt: Nam iter Gallos singularis virtutis habent: & equitatu ac
peditatu plurimū valere existimant. Ibidem eim & i rota Belgia legat^o aplicus cō-
stituit: q̃ oēs iurisdictionē i oēs tanq̃ sūm^o pōtifex exercet: habēs & collectozes ve-
luti Romanoꝝ q̃stozes q̃ pōtificis maximi decreta & cēsuras reuerētē exequūtur.
Ea sane ciuitas a Valerio eꝑo beati Petri discipulo ꝑio Chri euāgelii suscepit
Vnde a beato Paulino eiusdem eꝑo viro sanctissimo illustrata fuit. Qui & a Con-
stantio iperatore ob catholicam fidem exilio relegatus: & vsq; ad mortem etiā ex-
tra christianum nomen mutando exilio fatigatus: ad vltimum apud phrygiā de-
functus beate passionis coronam a domino percepit. Ibi etiā floruit Maximi-
nus episcopus a quo Arbanasius antistes persecutionē Constantij imperatoris
fugiens honorifice susceptus fuit. Habuit quoq; hec ciuitas Nicenum episcopū
totius sanctitatis virum & alios multos: quos breuitati consulentes tam ipsos q̃
reliquas ciuitates omitemus. Sed ad nostrum ꝑpositū reuertentes: huic sexto
volumini iam finem faciemus. Amen.